ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава" излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 400 К на годину, 200 К на пола године, а 100 К на четврт године; за Америку 5 долара на годину. Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава" д. друштво.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе", а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе" Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Телефон бр. 110.
:: Рукописи се не враћају. ::

Издавалац „Застава" д. друштво.

Број 229. Нови Сад, у недељу 9. октобра 1921. Година LII.

Важност умнога рада.

Последњих неколико година под утицајем страшног светског рата и као зла последица његова, поред толиких других, јавило се и омаловажавање умнога рада. Широки слојеви друштвени оправдано огорчени и озлојеђени због ратних неприлика, скупоће, беде и невоље, неоправдано почеше бацати кривицу због тога на све и свакога, а нарочито на своје вође, интелигенцију, па и умне раденике. Нико не крије, да је прошли светски рат, без обзира на то ко га је изазвао, велик злочин према човечанству и према светској култури; нико не пориче, да је велик део такозваних „народних вођа" и интелигенције открио многе своје особине, слабост и поквареност своју и нико не таји, да и међу умним раденицима, бавили се они ма чиме и спадали они ма у какву струку, има и врло много кукоља. Но као што се ни у једној прилици не може и не сме из појединих случајева и појединачних примера извести општи суд и општи закључак, тако се још мање сме омаловажавати и потцењивати сваки умни рад због тога, што један део умних радника, политичара, војника и финансијера носи на себи одговорност због ових послератних прилика.

Нису ретки случајеви, а могли бисмо можда рећи и да су редовити, да се данас потцењује и омаловажава сваки умни рад. Данас нити се цени, а још мање се достојно и по заслузи награђује рад званичника, учитеља, професора, писаца, уметника и уопште сваког умног радника. Јагма за новцем и борба око свакидашњице и земаљског живота и уживања толико су превладали душама и умовима, да се за уман рад и умни напредак мало полаже бриге. И при таким приликама није дакле чудо, ако се физички рад прецењује.

Но нису само ово разлози и узроци што се данас не цени довољно умни рад. Лакомислено и грешно набацивање фраза и бесмислених обеда свега што је „варошко, капиталистичко, господско или буржујско" и глупо и ординарно подваљивање свему што је „пролетерско и народско" такође су донекле утицали на опадање уважавања умнога рада. Бездушно и безумно пропагирање идеја комунизма је пак најјачи ударац против важности умнога рада. Пример Русије међутим најбоље и најјасније доказује, докле се може доспети, када се потцењује и уништује умни рад. Несрећна Русија данас само због тога пати и страдава толико, што је обезглављена, што је лишена својих најбољих синова, што је у њој уништен и онемогућен сваки умни рад, јер су у њој данас на површини људи полуписмени, полуинтелигентни, надрикњиге, букачи, демагози, или што је још најгоре, делом и људи без икакве интелигенције, насртљивци, мангупи, последњи друштвени талог. Историја ће већ утврдити, колико су ови људи упропастили досада највећу и најјачу државу на свету.

Русија ће свакако стрести и преболети бољшевичку заразу. И онда ће се тек јасно видети, шта то значи када се потцени и потисне умни рад; јер нити је икада било, нити може да постоји један народ и држава без умних радника. Просвета, културни напредак и благостање само су плодови умнога рада. Умни рад значи: давати идеје, правац и директиву. При умноме раду појединац увек долази у позадину, јер је сваки умни рад већ сам по себи посвећен целини. Ниједан умни радник не ствара ништа за самога себе, него му је увек сврха унапређење целине.

Стога се умни рад увек и свугде ценио и награђивао. Историја човечанства нам доказује, да су умни радници свагда и код свију културних народа особито били признати. Код старих Мисираца, Јевреја, Вавилонаца, Асираца, Персијанаца, Грка и Римљана умни радници (свештеници, учитељи, лечници, говорници, филозофи, уметници) били су стављени у прву, најважнију класу, касту људи. Платон је сматрао за узор-државу ону, у којој би управљали филозофи, дакле интелигенција. Да, тако је некад било.

Времена се мењају, па ће се свакако и ово садање време променути, те ће се опет увидети важност умнога рада и опет достојно ценити и уважавати умно радништво.

Р.

Бугари.

(Свршетак.)

Ми уједињени Срби са браћом Хрватима и Словенцима нећемо допустити више никаква ровења на Балкану. Ми хоћемо да Бугари одмах раскину сваке везе с Турцима и бољшевичком Русијом. Ми хоћемо, да Бугари сведу војску на начин који је предвиђен нејским уговором. Ми хоћемо, да испуне све услове версаљског и нејског уговора. Ми хоћемо, да Стамболиског и све своје вође свргну са досадашњих положаја, и ако желе себи срећу и напредак, нека узму плуг, рало и мотику, па нека обрађују своју дивну земљу. Не усвоје ли ове наше захтеве, не буду ли једном паметни, нека знаду да ћемо их знати страшно казнити; та казна биће од стране нас Срба, хиљаду-годишња казна за сва зверства, за сва вероломства, за све подлости, за све оно што су згрешили мирном и праведном Србину. А када пођемо да извршимо ту казну, ту последњу опомену, коју су праведно заслужили, нека знаду да ће тада наћи удруженог Шумадинца, са Бачванином, Банаћанином, Сремцем, Мађедонцем, Босанцем и свима Србима, Хрватима и Словенцима целе наше простране и велике Отаџбине!

Нашим савезницима као нашим милим ратним друговима морамо обратити и скренути пажњу на све оно што чине Бугари. Јер ми Срби нећемо се дати више преварити од Бугара, нећемо допустити више да се ни један невин српски живот угаси, нећемо допустити да ико наше савезнике Грке и Румуне без узрока нападне. Ми Срби увек ћемо бити и остати верни заточници своје дате речи, јер догађаји из 1915. године дали су лепу и величанствену слику душе српске искрености и верности. Срби 1915. године, нехтедоше да приме оно што им непријатељ нуђаше, само да не би издали. Ми Срби 1915. године претпостависмо ропству смрт, само да би били уз савезнике, ми примисмо крст страдања кроз ледену Албанију, само да би до краја рата били уз савезнике, ми остависмо наше домове, све оно што нам беше најмилије у дому, децу, мајке, очеве, и миле сеје и љубе остависмо их бесу подивљалог непријатеља, остависмо крсно име, само да би одржали реч и веру, па с тога с правом тражимо да се наши савезници осврну на Балкан, али не преко плаћених адвоката у служби у Бугарској него тражимо, да се осврну они, који су с нами заједно гинули по Балкану. Гвожђе се кује док је врело, а оно се већ ужарило на Балкану, и чека смеле руке српскога ковача!

Крви је било доста, српски га народ неће и не жели. Али ако ма ко покуша да удари на наше велике вратнице, тада хоћемо крви, тада ћемо се бранити.

Инвалид Љуб. Ст. Ђорђевић.

Поморско рибарство.

— Законске основе у течају. —

(Свршетак.)

Управне општине Дривеник, Краљевица, Нови, Селце гласом купопродајног уговора од финанц. држ. ерара откупиле су туноловне штације Перчин дол. Кочјак, Дубно, Св. Марин, Мравска и Селце, а општина Крмпоте у Леденицама туноловну штацију Кленовица (Чардак Св. Илија) и ерар. регално право побирања десетине од тунолова као и општине Св. Јурај за тунаре Луково, Св. Јурај, Турњина и Јабланац за тунару Дрндић. Власницима пак туноловних штација у општини Св. Јурај остало је право у Лукову, Ивану Скомежи на две трећине, Ивану Рогићу на 1 осмину, Трсатској браћи и сењској жупи на 1 шеснајстину, Рози Франдонали и сењској жупи на по $^1/_{32}$ и Венцел Терези на четрдесетосмину дела, за ону у Св. Јурају фин. ерару, Ивану Скомержи и бискупском семеништу на по 1 четвртину, Фрањи Аливиерију и В. Цикоти на по 1 осмину дела, а она у „Турњину" Шихи Видмару и Ивану Рогићу. На тунари „Турњина" и „Дрндић" (општина Јабланац) не лови се већ више година.

Ту су, истина, наведени: тунолов и лов на ситну рибу, али није тачно означено ни време ни простор за лов ситне рибе односно даљина од тунаре, која је релативна. Овисна је наиме о ширини туноловне мреже, а какова није стално одређена.

Пошто дакле досадањи прописи о туноловним штацијама, које се баве ловом модре рибе (скомбер) а камо се убрајају туна, спада, лиза, ланкарда, локарда, румбач и велики сардел, од броја ништа поближе не одређују осим што банска наредба каже: „да се њене (туноловне) употребе имају штитити уговорима односно старим обичајима стечена права" итд., али пошто се обичаји мењају (и самовласно) на међусобну штету риболовних овлаштеника, чиме се изазивљу многобројне опреке те сав терет за решење сукоба пада на надлежну област, која није кадра захтевима странака ваљано удовољити услед празнина и недостатака постојећих уредаба — то тражи потреба, да се поремећено стање у поморском рибарству исцрпивим законом што пре уреди и деловање обласних органа олакша.

Сада је баш наступио цивилизаторни моменат, да навике, обичаје и социјалне потребе обухвати позитивно право са задатком, да се обичаји и права несметано и по могућности уз што незнатније међусобне разлике природно узмогну развијати и радикалном стегом спрече барбарске појаве, које су уперене на штету појединаца и опћенитости.

А да се то постигне било би нужно, да се најпре саберу сви подаци о навикама, обичајима и стеченим правима рибарења и савесно их испитавши приступи к изради позитивног права као темељ за унапређење поморског рибарства.

Такав закон морао би садржавати: дефиницију о рибарењу и њезиној раздиоби, допустива и недопустива ловна помагала, ловостаје, позив на рибаре за доприношење веродостојних доказа у становитом року као донације, купопродајни уговори, званичне потврде о доспелости итд. за риб. права; одређење области, која ће бити звана решавати предложене пријаве о овлаштеничким правима; услове за стварања рибарских удруга или рибарских дионичких друштава, одређење за поморско-рибарске страже, казне, компетенцију области итд.

Било би од особите важности, кад би се компетенција области исцрпиво и точно установила. Тиме би се поспешило мериторно решавање спорних предмета.

Ево зашто.

Наш опћи грађ. закон од 1811. донесен на темељу римског права узакоњује: да су цесте, велике и мале реке, луке и обале морске дозвољене држављанима само на употребу те их назива „опћеним" или „јавним добром".

Римско право дели изванпрометне ствари у 1. res divini juris, sacrae et religiosae, 2. res naturali jure omnium communes (aër, aqua profluens, mare et per hoc litora maris) т. ј. по природном праву ствари свима заједничке, као ваздух, текућа вода, море и морска обала, 3. res publicae у ужем смислу т. ј. јавно добро, које може бити у власности државе или општине, а одређено за опћу порабу као цесте, тргови, луке, мостови, веће реке, обале и корита.

Несумњиво је, да јавни путеви, трговиитд. (док служе јавној употреби) не могу бити предметом трговине и зато им је назив „јавно добро" сасвим точан, али је неисправно схваћање, да је и морска обала у својој целини extra commercium, кад је пракса доказала, да су неки приватници становите делове од морске обале посели, да су такови делови повељом или уговором прешли у приватну власност и да их је и државна власт продавала, а пре тога отуд извлачила материјалну корист за држ. благајну.

Тим актом су таки делови морске обале, на којој се налазе туноловне штације и томе спадајуће направе, изгубили својство јавног добра и прешле у res commerciales (т. ј. у у правни промет односно у посед приватника или корпорација).

И на основу тога заступам становиште, да препори, који би настали примерице тужбом против некога ради признања о неприпадности права тунолова на становитом месту и ради одстрањења туноловних направа по туженику са тог места спадају пред надлежни суд, јер је предмет процеса приватне природе, а никако за то компетентна не би могла бити управна област, која је звана да штити само „јавно добро" т. ј. res extra commercium.

У Загребу (Ј. Лојд).

Милан Босанац,
кр. поджупан.

Систем уређења државе.

За темељно уређење држава у средњем и све до најновијег века нису владари ни државници посвећивали особите бриге, јер су били забављени другим за себе важнијим пословима. Владари, црквени достојанственици и великаши отимаху се за превласт. (Пут Хенрика VIII. у Каносу.) Али сви ови беху сложни у несмењеном сузбијању сваког народног покрета и слободоумнијих идеја, нарочито у верским односима. На милијоне народа и хиљаде великаша и њихових обитељских чланова погинуло је од мача турског и хришћанских владара: Париска крвава свадба или Вартоломејска ноћ: Хуситски бојеви у љута за Чехе несретна битка на Белој Гори код Прага (8 XI. 1620.), поводом које су скоро сви племићи уништени, а опустошени крајеви су Немцима насељени. Сваком домољубном Чеху горко засузи око, кад се сети ове битке и тадањег цара Фердинанда II.

И успркос свих народа властодржаца дође до раскида између римске и источно православне цркве. Јан Хус, Мартин Лутер, Цвингли, Калвин, Хенрик енглески краљ, продреше својом верском идејом. И борба владара и папе, који се сматраху свемоћним сунцем свих владара и народа, ипак престаде и једва се повукоше сваки у своје границе.

Такав начин државног живота особито се осветио славенским државама, које су услед непросвећености, неслоге, освета и издајства једна за другом падале под жезло туђинских господара. Кад се то догодило, многи прионуше горљиво уз новог господара — привидног пријатеља Словена. — Био им је вамамљивији и — слађи... И тако одурно и несносно бреме мораде да подноси огромна већина поштеног Словенског народа, док га од централних власти и њихових савезника не ослободи јуначка крв Антанте пробојем солунске фронте и четиргодишњом славном битком на Марни.

Хоће ли догађаји средње и нововерске историје господарима њиховим саветницима и држављанима бити добра школа за будућа времена?! Хоће ли се нервозни дуси ипак једном смирити и искреним и пожртвованим радом прионути уз добробит своје државе и својих суграђана, а поготово код нас, кад нам је уставни господар Њ. Величанство краљ Александар I., син нашег дичног рода!

*

Систем уређења аустријске царевине мењао се почевши од г. 1848.; 4. III. 1849. октроиран је устав, а након укинућа истог 31. XII. 1851. уведена је апсолутна власт до 20. X. 1860., и тим даном успостављено првобитно „уставно“ стање и сви заједнички послови придржани царевинском већу. Првобитни провинцијални систем напуштен је и проведена централизација. Укинуте беху патримонијалне и колегијалне области, а делокруг им пренешен на посебне држ. органе уз одговорност шефова. Опћине добише законом од 17. III. 1849. шири наравни и пренесени делокруг. Новине су остварене г. 1852.-1854. Извршну власт вршио је искључиво цар преко одговорних му министара и овима подчињених области и уреда. У његовој непосредној служби стајаше кабинетска, војно централна и маринска канцеларија.

Уз цара било је постављено царевинско веће (од 5. XII. 1850.) као саветујући орган (у смислу штатута од 13. IV. 1851.) у оним државним стварима, за које је посебним рескриптом био упитан. Предмете министарског савета за цар. веће поднашаше министар председник цару на увид, који је тад одлучио, хоће ли се исти расправити у цар. већу под председништвом његовим или министра председника. Цар. веће није било власно стављати предлоге за нове законе и уредбе, а ако је у таковима наишло на празнине или мањкавости, имало је о том цару поднети своје мњење. Цар. веће састојало се из председника и подпредседника, из царских заветника и привремених учесника. Број царских саветника установио је цар на предлог председника цар. већа уз обзир на поједине покрајине, дочим је избор, сазив и предмет претреса привремених учесника придржао за себе. Председник и царски саветници полагаху заклетву верности у руке цару, а учесници се за верност завераваху у руке председнику. У случају потребе одредио је цар скупну седницу министарског и цар. већа. а тако и седницу минист. савета уз призивање к истој председника цар. већа и неколицине царских саветника (потоњи без права гласа). Председник цар. већа имао је рад непосредно иза министра председника, а цар. саветници ранг покрајинских намесника. Председник и цар. саветници нису смели осим дворских части обнашати друге службе.

Седнице беху тајне. Гласати је морао сваки присутан цар. саветник. Није могао бити искључен из цар. већа. Председник је цар. веће делио у секције уз именовање председатеља им. Сазваним седницама привремених учесника председао је председник цар. већа. Могаху им присуствовати и цар. саветници. Њихова мнења и закључке претресаше цар. веће.

Врх. управни органи беху: министар за спољне послове и царске куће, за унутрашња дела, правну, финанциј обрт-трговину и јавне градње, за веру и јавну просвету, затим цар. кр. врх. полицајна област, цар. кр. врх. војна команда: цар. кр. врх. команда морнарице.

Премапотпис био је ограничен само за проглашење закона и царских уредаба. Испод царевог потписа следио је потпис министра председника и ресортног министра те при крају потпис канцеларијског директора министарског савета испод заграде „по највишој одредби“.

Докле ћемо овако?

Овако ће запитати сваки искрен пријатељ наше државе, кад прочита следећи случај.

2. октобра о. г. приредио је Оџачки Шпортски Клуб игранку поводом црквене славе. Присутна је била оџачка „елита“ и страни гости у вишем броју. Разуме се, да је конверзација била искључиво мађарска, — изузевши неколико наших чиновника и учитељица, — премда у Оџацима нема ни једног процента правих Мађара.

Иза неколико разних игара, играло се и наше „коло“. Са стране су се чуле многе ироничке примедбе на мађарском језику на рачун „кола“, док су „коло“ играли само наши. На то је до свирача приступио овдашњи зубар Јанош Барна, — узгред буди речено, да је овог лета исти Барна био под полицијском паском ради путовања у Мађарску без пасоша те је шта више био одређен и за изгон из наше Краљевине, — те је наручио да се свира „чардаш“. Упадно је било, да су сви демонстративно почели играти „чардаш“, дочим су „коло“ бојкотовали.

Подначелник Милорад Косанић, изазван оваким држањем публике и истицањем Барне, забрани играње „чардаша“. На то Барна довикне, — разуме се опет мађарски „Оџачани хајдмо кући!“, код чега су многи и отишли. Иза тога је приступио г. Косанић до једног нашег чиновника и замолио га да припази, да се неће „чардаш“ опет свирати, те ако се штогод догоди, да га потражи и јави му.

Иза одласка г. Косанића. Барна је остао и опет приступио свирачима те захтевао да свирају чардаш. Пошто су се свирачи устручавали, приступио је дотични наш чиновник до Барне и напоменуо му, да је то г. подначелник Косанић забранио. Барна се на то није ни мало обазирао него је остао при свом и кад свирачи нису никако хтели „чардаш“ да свирају повикнуо је он тако гласно, да су га сви чули! „Свирајте ми чардаш, ма ме сутра обесили! Или ћете свирати чардаш или друго ништа! Ја сам цигански заповедник!“ Барна је сигурно код тог мислио на она блажена времена, кад би за сличан повик Србин био можда и обешен.

Барнино истицање је публика пратила са симпатијом те су се чули и разни узвици у прилог Барне а и један узвик, који се односио на нашег чиновника: „Што слушате једног обичног послужитеља!“.

Докле смо далеко дошли нашом толеранцијом, нека горњи случај послужи за пример!

О-р.

БЕЛЕЖИТЕ
инвестициони 7%-ни државни зајам.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Питање Горње Шлеске решено.

Лондонске и париске новине доносе вест, да је погранична црта у Горњој Шлеској већ одређена. Према њој осим Плеса и Рибника припада Пољској и велик део индустријског подручја и читав источни и североисточни крај око Битона. О самоме Битону није још ништа одлучено.

Преговори са Чехословачком.

Наша влада ће одредити делегате, који ће ускоро отпочети финансијске преговоре са Чехословачком ради регулисања валуте и уређења предратних дугова.

Рим и Париз.

По писању француских и италијанских листова се види да је јаз између Париза и Рима све већи. Нарочито италијански листови нападају Француску и износе да су разлике између француских и италијанских интереса веће него што се мислило. „Коријере д'Италија“ пише на пример да је Версајски уговор управо пораз за Италију. Када су дељени мандати на немачке колоније, онда се сасвим заборавило на Италију. Када се споразумно одређивала цена угљу, такођер се заборавило узети у обзир италијанске интересе, те се тиме спутала продуктивност италијанске индустрије. Ваља, уз ове нападаје, забележити и то да тај лист припада владиној већини.

Прилике у Чехословачкој.

Председник нове чехословачке владе г. др. Бенеш. Његова влада има два главна задатка: да успешно заврши преговоре с Немцима, које треба задобити за Чехословачку републику, и да сузбије мађарску пропаганду у Словачкој и Прикарпатској Русији.

Први задатак није лак. Број Немаца у Чехословачкој је врло велики, Немци су јаки, културни, добро организовани, а насељени су компактно на немачко-чешкој граници. Непријатељство немачко-чешко је старо, но чешка влада мора да нађе начина да измири постојеће супротности, јер од тога зависи мир младе републике. Зато је и поверен састав владе др. Бенешу, врло угледном дипломати, који је и према Немцима био увек приступачан, а који ће, поред своје популарности код Чехословака, смети да поведе политику попуштања и помирљивости према Немцима.

Сузбијање мађарске пропаганде биће лакши посао. Истина је да су се Мађари до сада држали пасивно, да су тек скоро почели да развијају живљу пропаганду, да су организовали не само Мађаре, него су почели да агитују и међу Словацима против Чеха, али свему том противдржавном раду лако ће се учинити крај паметном политиком према Словацима а политиком гвоздене руке према Мађарима.

Решавање питања Горње Шлеске.

Како је европска дипломација трома и спора у решавању разних питања види се и из примера Горње Шлеске. После толиког спора, одуговлачења и натезања, јавља се из Париза, да Друштво Народа најзад намерава да реши и то питање. Као основа за решење узеће се Сфорцина линија са малим изменама у корист Пољске. Савет Друштва Народа даће Пољској и Немачкој директиве за склапање економског споразума. Осим тога била би одређена и нарочита међународна комисија за управљање индустријског краја обадва дела.

Уместо решавања, дакле, само веће замршавање.

Мере против Арнаута.

Због покрета међу Арнаутима наша влада морала је да предузме мере ради обезбеђења граница према Албанији. Решено је да Министар Војни може позвати на шестонедељну вежбу годишта 1918., 1919. и 1920. Тај контингенат биће свакако довољан, јер како се дознаје из поузданих извора а и од заробљених Арнаута, Албанија у садашњим приликама нема више од 20.000 војника.

Једна италијанска агенција јавља, да је наша влада упутила врло строгу ноту савезничким државама поводом мобилизације у Албанији.

ВЕСТИ.

— **Упозоравамо** чланове Одбора, Радикалног Клуба и градске преставнике у Новом Саду, да ће редовна седница у Радикалном Клубу бити данас у суботу у седам сати у вече.

— **Позориште.** У прошли четвртак играо је као гост у новосадском позоришту по други пут г. Марко Марков. Овом приликом у улози Дон Хозеа, у опери „Кармен“ г. Марков је постигао врло леп успех. По неке песме, као љубавну песму „Кармен“ у другом чину тако је лепо, нежно и осећајно отпевао, да га је публика бурно наградила тапшањем. Управа нашег позоришта не би требала да пропусти прилику, него би требала да ангажује г. Маркова, који би за наше позориште значио велику добит и поред симпатичнога г. Григоријева много би допринео да наша млада опера одговори свима својим потребама и захтевима.

— **Из позоришне канцеларије.** У суботу се приказује „Љубомора“, великог руског писца Арцибашева. Ове вечери гостоваће за ангажман г-ђа Вукосава Орозовић-Костић. Г-ђа Костић играће улогу лакомислене и неверне жене Клавдије Михајловне-Блонде. Као гост играће г. Божа Николић, члан Београдског Народног Позоришта, улогу књижевника Сергеја Петровића. Запослени су још г-ђа Верешчагин, г-ђица Нада Ворник, те г. г. Спасић, Васиљевић, Сотировић, С. Јовановић, Душановић. — У недељу се приказује Нушићева шала *„Свеш“*. Те вечери приказаће се новосадској публици по други пут гђа В. Орозовић-Костић. Госпођа игра улогу Томићке. Улогу учитеља музике играће новоангажовани члан г. Д. Раденковић. Запослени су још гђе Васиљевићка, Стојчевићка, Кранчевићка, В. Јовановићка, Тодосићка, Матејићка и г. г. Динић, Виловац, Душановић.

— **Благодат максимала.** Већ и врапци на крову знају, да чим се појави такозвани максим, тог истог тренутка нестаје са пијаце свих оних производа и предмета, на које је максим ставио своју руку. То и врапци знају, али они, који би морали знати не знају на пр. да док потрошачка публика наша и у Новом Саду и у Београду купује покварена и за транспорт неспособна максимирана јаја – мућкове – по пола динара, дотле чиста, здрава и за транспорт способна јаја лепо троше Швајцарци, Немци и остала братија, рецимо по три или 4 круне по комаду. И кад некој вредној домаћици или јаких лактова човеку, пође за руком, да купи десетак таких увелих јаја, која се продају на нашој пијаци, није чудо што се пронађе међу њима 50%. мућкова, 20%. с пилићима, а од оног преосталог постотка зажмури се и начини — кајгана, која је добивена по максималној цени. И тако ми пролазимо Боже ме прости, као оно Св. Петар.

— **Набављачка задруга државних чиновника у Новом Саду.** Извештава своје чланове, да је Министарство Шума и Руда одобрило већу количину тврдих дрва. Позивају се сви чланови, да уплате одмах своју неуплаћену чланарину, а нови да се што пре упишу и уплате исту јер ће само они чланови добити од тих дрва који су својој чланској дужности за доста учинили. Хват дрва ће добијати, од прилике испод 900 круна по хвату и добиће у оној количини која буде одговарала његовим потребама. С тога нека изволе пријавити се сви чланови који су до сада уписани и иставе пријавне листе у које ће убележити чланове своје породице на које примају додатке на скупоћу по уредби, а тако исто и просторија број које имају на употребу. Упозоравају се сви чланови, да у тим пријавама тачно податке ставе, јер ће се према њима који противно учине поступити према члану 7 друштвених правила т. ј. искључењем. Тај члан уједно забрањује и препродавање добивених намирница и осталог материјала. У погледу уплате за дрва Управа ће издавати потребна упутства. Уједно се умољавају сви чланови да пријаве и потребну количину угља. За сада ће управа бити у стању да лиферује само врднички угаљ. Цена ће се благовремено већ објавити, али ће иста свакако бити испод оне што ју трговци узимају.

— **Позив.** Коло Занатлијске Омладине у Новом Саду позива све занатлије без разлике вере и народности **на збор**, који ће се одржати у недељу 9. октобра о. г. у 10 сати пре подне у сали градске (варошке) куће, ради договора. — Одбор.

— **Чешки авијатичари** се очекују ових дана, да долете на својим аеропланима из Прага у Нови Сад. Наши авијатичари спремају представницима савезничке ескадриле срдачан дочек.

— **Баноштар за држ. зајам.** Баноштарци су и овај пут учинили своју свету патриотску дужност за нашу милу српску државу. Нашем ратару није много требало говорити шта то значи дати држави зајма. Врло ретко који није дао. Г. Влаовић, млади бележник, за кратко време је много шта учинио за ово село и напредни патриотски рад. Зајам су бележили: Ср. З. Задруга 2000 дин.; Божа Панаовић, 1000 дин.; Никола Радовић, 600 дин.; Небојша Цветковић, 500 дин.; Петар Сабов, 400 дин.; по 250 дин.: Паја Поповић, Хенрих Клајн, Драгиња Ђуричковић, Мика Аћимовић, Милан Парошки, Ненад Ракић, Жарко Стојковић, Јефта Парлић, Леополд Семан, Боривој Живковић; по 200 дин: Васо Ракић, Милош Аћимовић, Миша Немет, Венцл Мајер, Милош Савкић; по 100 дин.: Лазар Радак, Љуба Стојковић, Рада Паланачки, Рада Еремић, Милан Еремић, Живко Којић, Младен Којић, Младен Кицош, Милош Кицош, Ангелина Коцић, Ђока Кузмановић, Јова Самарџија, Даница Бурсаћ, Вилмош, Анка Рујашевић, Стева Савкић, Пера Баинглер, Ферција, Софија Бајић, Велемир Паић, Андрија Грунбак, Тоша Зарић, Лаза Теодоровић, Божа Ремић, Петар Грос, Мартин Кремер, Лука Сајберт, Јохан Хорниг, Мика Ракић, Јова Стојковић, Живко Живанов. Укупно: 11.100 дин.

— **Оброчна отплата чиновника који су потписали 7%-ни зајам.** Од равнатељства поштанског чековног уреда у Загребу примамо ову вест: да државни службеници, који су уписали код пошт. чековног завода у Загребу на оброчну отплату 7% држ. инвестициони зајам, а којима надлежна област неће од плате устезати те оброке, могу добити за отплату месечних оброка код било којег пошт. уреда уплатне листове рачуна 30007. „Пошт. чековни завод Загреб 7% држ. инвестициони зајам“, по 20 фил. по комаду. Сваки такав службеник нека шаље засебно своје месечне оброке на посебном уплатном листу уз назнаку тачне адресе.

— **Јофе убијен.** Из Хелсингфорса јављају, да је народног повереника Јофеа, који је у своје време био вођа совјетске делегације у Брест-Литовску, убио један црвени гардиста.

— **Узалудне опомене.** Дошао нам је до руку „Товарни лист Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца“, на коме се лепо види отиснут жиг: Ujverbász 920. X. 1. M. Á. V. Kiállittatott“ Међутим новосадски колега ујвербаског звања, да не би ни у чему заостао иза њега, ударио је на истом том „товарном листу“: „Ujvidék IX. 3. Kifizettetett“. Господине министре саобраћаја, ово је већ бљутаво!

— **Ст. Шове за држ. зајам.** Из Старих Шова нам јављају ово: „Наше место има свега 360 нумери нашег света. Приликом уписивања државног инвестиционог зајма, пружили су држави помоћ од целокупног броја кућа 114. Додати морамо, да се најбоље одазвала сиротиња, баш они прави надничари. Нека је и овом приликом хвала нашим свесним Србима! Један доказ више, колико наш народ воли ову отаџбину и даје за њу“.

— **Госпођица** која је свршила вишу девојачку школу са одликом тражи место у канцеларији или на каси у каквој бољој радњи. Упитати у Администрацији овога листа. 2238 1—1

Нови Сад, 8. октобра 1921.

— **Просветна питања.** На последњој седници Министарског Савета претресао се и буџет Министарства Просвете и том се приликом развила жива дебата. У њој су додирнута многа просветна питања, и на крају крајева — смањен је буџет Министарства Просвете. То је и била једина сврха. Зато се само и расправљало о просветним питањима, да би се тај буџет могао смањити.

У Министарском Савету решено је, за сада, да се смањи буџет народних позоришта. Државна позоришта биће само београдско, загребачко и љубљанско, те ће само њихови приходи и расходи ићи на терет државног буџета. За сва остала позоришта смањена је предвиђена државна припомоћ.

У питању стипендија решено је да се све стипендије усредсреде у Министарству Просвете, где ће бити одређен контингенат посебице за сваку грану студија. Према томе биће од сада јасно да се сви слушаоци виших наука имају обратити ради стипендије једном министарству, те неће морати лутати као до сада не знајући коме се имају обратити. У сврху уређења стипендијског питања изабран је нарочити одбор.

Исти одбор има и тај задатак да смањи број гимназија. Ово је врло паметно решење. Ми имамо премногo гимназија, а ниједна, тако рећи није снабдевена ни училама, ни просторијама, а што је најглавније ни професорима. Створити што мањи број што боље уређених гимназија.

Овде нам се намеће једна напомена. Без довољне предстудије је Министарство Просвете лане подржавило новосадску Срп. Прав. Гимназију; узело је без икакве потребе на државни терет једну гимназију, која се могла сама да издржава. Зашто је то било потребно? Та гимназија није сметала ни држави ни народу, па зашто се онда оптеретила држава једним непотребним издатком? Кад се већ решава питање гимназија, нек се онда коначно реши и питање Срп. Прав. Гимназије у Новом Саду.

РАБОШ.

— **Уљудан тон,** то је најмање што се може тражити и очекивати од чиновника, када примају странке у својим званима. У покојној монархији рад и понашање чиновника превазишао је био већ толико меру да је приликом преврата 1918. год. чиновништво грдно настрадало. Прилике су се доцније поправиле. Но чини се, да понеки чиновници не могу да забораве она стара времена, те опет увлаче у наша звања стари начин званичења. Тако имамо овде у Новом Саду у једном звању неког „господина“ чиновника, који мисли да је зато ту, да вазива и вређа људе. Против тога господина поднели су већ многи тужбу због неуљудног тона и понашања. Некоме међутим мора да је тај господин и сувише прирастао за срце, када му се ни на тужбу директора гимназије, директора трг. школе, судбеног стола, апелације и других ништа још није десило. Поднесена је против њега пријава и због других неких ствари, но он се још и даље кочопери по своме звању и малтретира и своје потчињене и публику. Па докле тако? —ић.

Кратке вести.

— Јапанска влада наредила је општу мобилизацију свих класа и свих родова оружја.

— Независна политичка група у Црној Гори спрема се да организује праву политичку странку.

— Миридити успешно настављају борбу против тиранске владе.

— У Модени је дошло до сукоба између фашиста и краљевих гардиста.

— У Бугарској влада велико незадовољство због неуређености чиновничког питања.

— У Београду ће се подићи нова зграда Трговачке Академије.

— Општинска управа града Великог Бечкерека изабрало је г. Михајла Пупина за почасног грађанина Великог Бечкерека.

— Воз између Сарајева и Мостара искочио је из шина, јер је локомотива наишла на велик камен, који се одронио на пругу. Има доста теже рањених.

— У Немачкој ће се донети нов закон о заштити Републике.

— За лордомера изабран је Џемс Бендл.

— Славни руски певач Шаљапин стигао је у Енглеску.

— Грци су поставили Дусманиса за генералисима војске.

— У Берлину ће подићи велик споменик онима, који су пали у борбама за немачке колоније.

Брзојави.

(Брзојавна Агенција „Војводина“ Нови Сад.)

(Синоћ и јутрос нисмо примили никакве брзојаве.)

Уписивање државног зајма.

Многи су се новчани заводи обратили мобом на Министра Финансија, да им се, будући да нису могли да обаве све уписе зајма, који су се нагомилали у задњи час, дозволи, да могу и даље вршити уписивање. Министарство Финансија је тој молби, јер се доиста показало, да је право и живље уписивање с разних разлога започело тек задњих пар дана одређених за упис зајма, удовољило и дозволило, да се уписивање зајма може вршити закључно до 15. овог месеца.

О значењу овог зајма и његовој потреби писано је већ много, тако да је његова сврха и намена већ сваком позната. Са задовољством се може констатовати, да је зајам у задње време наишао на много више разумевања, па су уписи почели притицати много живље, да се стога морао продужити рок његова уписивања и тако омогућити суделовање у њему свима, који то желе. Ово је свакако повољна и утешљива чињеница, као и знак трезног схваћања дужности према држави. По досадањим резултатима зајма који су синдикату новчаних завода стигли може се рећи, да је упис приближно задовољавајући. Продужење уписа омогућиће, да ће они бити ваљда посвема успешни, и против пасивне резистенције неких кругова. Колики су резултати досадањег уписа, не може се још рећи, јер искази стижу дневно, те се сређују тако да ће се дефинитивни резултат моћи знати иза 20. овога месеца. Овом се згодом умољавају новчани заводи, код којих се врше уписи зајма, да журнале по уписима до 30. септембра чим пре закључе, те одмах Синдикату пошаљу. Што се пак накнадно од првога до 15 овога месеца упише нека се одмах по измаку овог рока преписом журнала јави, али нека посебице истакну али на тај начин, да на том журналу такођер видљиво истакну и своту уписану у редовитом року (до 30. септембра), тако да је одмах видљиво, колика је сума код дотичног завода у свему потписана.

Централна Управа
Синдиката Новчаних Завода
Краљ. Срба, Хрвата и Словенаца
за инвестициони зајам 1921.

Допис из Црне Горе.

Ова покрајина једва је дочекала да се сједини са мајком Србијом надајући се, да ће сви грађани бити равноправни у новој држави, па и чиновници и остали службеници.

У овамошњој покрајини почето је исплаћивање трогодишњих плата чиновника и службеника још прошле године и то неки добише половину у први мах, а неки још ни паре, са изговором, да нема новаца, него да се чека док се не добије од министарства финансија из Београда, што је трајало скоро годину дана. Када је овог лета добијен новац за исплату трогодишњих плата, пронео се глас и говорено је, да ће добити они чиновници и службеници, који нису добили прошле године прву половину. Али на жалост није тако било и опет су добили они исти, који су већ примили прву половину, док велики део чиновника и службеника није добио још ни паре.

Питамо Г. Министра Финансија да ли је њему познато, да у овој покрајини нису сви чиновници и службеници добили своју трогодишњу плату и докле ће ово тако трајати? Хоће ли се више икада исплаћивати и оним чиновницима и службеницима, који нису до сада добили и који су на жалост забачени?

*

На овдашњим поштама таки је неред, да се не може исказати. Новине долазе неуредно или никако. Задржавају се инек и их читају пре него онај који је преплаћен. Не само то, него и пакети настрадају и у њима од поручених ствари фали. А међутим траже од поручитеља да све исплати па ће му се накнадно, кад се пронађе наплатити.

Моли се Г. Министар пошта и телеграфа да овој злоупотреби стане на пут. **Црногорац.**

Књижевност.

Изашли су из штампе ови часописи и књиге, које топло препоручујемо:

— **Учитељски Весник,** Нови Сад, год. I. бр. 9. издаје друштво „Натошевић“.

— **Глас Апотекарства,** Нови Сад, год. III. бр. 18. уређује Андрија Мирковић.

— **Гласник министарства народног здравља,** год. I. бр. 9. Београд.

— **Нова светлост,** Београд, год. II. бр. 9. уредник Велибор Глигорић (Студеничка ул. 57.)

— **Нови Живот,** директор др. М. Нинчић, Београд (Обилићев венац 27.) књ. VI. св. 12.

— **Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор.** Оснивачи: Веселин Чајкановић, Владимир Ћоровић, Милош Ивковић, Павле Поповић, Павле Стевановић, Тихомир Ђорђевић. Књига прва. Свеска прва. „Прилози“ излазе два пута годишње. Годишња претплата дин. 40. — Поједине свеске дин. 25. — Претплата се шаље Секретару Уредништва, рукописи Уреднику.

Управник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Трифа Милитар.

Нова, добро радећа
Штрикаћа машина
свима потребним иглама фабрикат Стерија бр. 10., продаје се.
2239 Упитати **Јакоб М. Фишер**, Жабаљ. 1-1

За апотекарског
практиканта
тражи место, слушалац универзитета. Адреса: Јосиф Петраши — Нова Буковица (Вировитичка жупанија).
2250 1—1

Масер
2243 1—2 **врши кућну масажу и млако купање.**
Ко жели нека се обрати Принц Евгенева ул. 21.

Ново приспело!
Цене солидне и строго утврђене
ОКАСИОН!

На велико! Мануфактурна радња На мало!
Аврама Х. Габаја
Београд — Кнез Михајлова ул. број 31.

Добила је у великом избору енглеског мушког штофа карираног и на штрафте у свима бојама. Велур делена за женске капуте и мантлове у најмодернијим бојама. Женског штофа тегет, црног и друге боје за костиме и хаљине. Креп-дешина у разним бојама. Првокласног цугера за мушка одела. — **Трговцима из унутрашњости** препоручујемо нарочито ново-приспелу векику количину шевиота у свима бојама а ширинама. Шаљемо доплатом.
2213 3—5

Телефони: 273, 138, 181. **ЈУГОСЛАВЕНСКА БАНКА Д. Д.** Телефони: 273, 138, 181.

Београд, Брод н/С, Криквеница, Карловац, Нови, **НОВИ САД,** Осијек, Суботица, Вараждин, Вуковар, Загреб. New-York (Broadway) 25.

Дионичка главница К 200,000.000·—
Резерве цирка К 50,000.000·—

Вилзонов трг 3.

ПРИМА УЛОШКЕ на књижице и на текући рачун уз најповољније укамаћивање, те исте на захтев странке **исплаћује** у свако доба **без отказа.** Обавља банковне трансакције сваке врсте.

1989 29—

ИЗДАЈЕ ЧЕКОВЕ и обавља дознаке на: **БЕЧ, БЕРЛИН, БУДИМПЕШТУ, ПАРИЗ, ПРАГ, ТРСТ** и сва остала места у иностранству **најповољније** уз свакодневне берзанске курсеве.

За своју Лицидерску радњу потребујем једног помоћника, том занату потпуно вешта, У радњу може ступити одмах, плата према погодби. 2232 2-3

АНГЕЛИНА уд. КРЕСТИЋ, воскарка, Рума

2222 3—3

Једној већој трговини у унутрашњости Србије потребан је млађи помоћник галантериско - мануфактурне бранже. - Ступити може одмах

Писмене понуде са условима слати на

Божидара Миленковића трг. Београд, Сремска улица број 8. —

2233 2—3

Потребујем лимарског помоћника, посао сталан. — Може ступити одмах.

Вељко Миловановић, лимар, Сомбор.

НА ПРОДАЈУ

Једна 26 година постојећа и потпуно уређена творница за предиво од овчје вуне и за плетење чарапа са моторним погоном. Радионице у великој једноспратној, далеко и широко познатој згради на ћошку. 2244 1—3

Упитати код **Јохана Анабринга** у Србобрану (Сентомаш) — Бачка.

Виноград

6 катаст. јутара продаје се у Кишфалуби (С. Х. С.) виногорје „Калуђери" са подрумским прибором. Поближе упите даје

гђа Јелена Михалџић у Кишфалуби. 2259 1—1

Продаје се

једна салон-гарнитура, намештај трапезарије (благоваоне), диван, орман за књиге, и ини намештајни предмети, једна проста кола, точкови, старо гвожђе и т. д. Жељезничка бр. 62. 2237 3—3

На продају

25 катастр. јутара комасиране, најбоље оранице у Путинцима (у Срему). Обратити се одмах на администрацију „Заставе под бр. 50.000. 2246 1—2

Аутомобил Фиат

од 35 коњ. сила са 6 седала, електрично светло, кожом тапециран, продаје се. Може се видети у хотел Слобода.

2251 1—1

Продаје се кућа

у Новом Саду, која се састоји из 4 одељења, са двориштем и баштом цена 12.500. динара. Упитати: 2204 3—3

Стевана Ползовића Јававарчка (Св. Савска улица бр. 10.

За продају!

Винских буради сваке величине и за већу шпецерајску радњу стелажа. Опширније код

ЂОКЕ УТВИЋА, СОМБОР. 2260 1—1

ПАРНИ МЛИН

у Ћуприји (Србија) са покретном снагом од 18. коњ. снага продаје се. — За услове и ближа обавештења обратити се Радовану Петровићу трговцу, „Ћуприја".

2256 1—2

Један нов зимски

КАПУТ

2240 за цену од 3.000. кр. продаје се. — Упитати код 1—1

ВФНЕР ЕРНЕСТИН Н. Сад, Вилзонов трг 3.

ЦРНОГ ПЛЕХА

2214 3—3

Формат 1—2 метра дебљина 1, $1^1/_4$ и $1^1/_2$ мм., нуди 4—5 вагона по врло повољној цени гвожђарска радња **Драгомира М. Варића, Београд,** Дечанска ул. 24. бр., телефон бр. 17—24.

Част ми је известити пошт. грађанство, да сам данашњим даном преузео новосадску Винклерову пивару. Радњу сам снабдео са одличном грађанском кухињом, карловачким вином. — За чистоту и добру послугу нарочито сам се постарао. — Абонирце, сватове као и банкете преузимам по умереној цени. Сваки дан свира омиљена музика. Молећи за што многобројнију посету бележим се са поштовањем

2228 2—3 **СВЕТИСЛАВ ПЕШИЋ**

Послуга тачна и брза

Послуга тачна и брза

Уље за патос, машинског уља, бензин **шећерне боје, терпентин правог француског, Ултре плаве** боје у бурадима Сецер, те остале фарбе и лакова на велико и мало код

Ивана Рогуље

трговина боја и лака у Новом Саду, Трифковићев трг број 2. 2249 1—3

Војни Обавештајни Биро за Војводину у Суботици, Александрова ул. бр. 9.

Рише молбе и даје обавештења, по свима војним стварима, као и за коњанике, које услове и како треба да испуне, да им се скрати рок на $1^1/_2$ годину. Који лично не могу доћи, нека се обрате писмом и пошаљу 5 динара за одговор. 2253 1-2

КАНЦЕЛАРИЈСКЕ ПРОСТОРИЈЕ

евентуално и стан који би се могао удесити за канцеларије, тражи велика фирма за НОВИ САД.

2255 1—3

Посредничка награда плаћа се драговољно. Понуде слати на администрацију листа под знаком „Одмах."

ВИНОГРАДАРИ!

Ракијски казани за пренашање

разне величине могу се добити у најам за без порезно печење ракије. — Јавити се што пре код казанџије

ВАСЕ МАЛОЧИЋА, НОВИ САД

Кисачка ул. бр. 30б. 2262 1—5

Тителска Парна Пилана и Млин на Ваљке д. д. Тител.

Преузима наруџбе на све врсте грађевног дрва, даске, мосиице и летве, у свакој мери и количини, за најкраће време. — Израђује сваку врсту и количину сандука (киштра), врема мери, рендисане или сирове, приревене или састављене, као и готови држаља за :-: метле и четке за бељење. :-:

2158 3—3

Код већих количина разашиље властитим дерегљама.

Добро уређен ФОРДРУКЕРАЈ који је снабдевен најновијим мустрама и новом машином за израду шаблона, због другог подузећа продаје се одмах, упитати - - - - - -

Ђока Стојшић

Ст. Бечеј, Вилзонова бр. 2. 2247 1—2

Распродаја

играћих карата најбоље врсте Пиатник, такса од 15 Динара уплаћена, цена по шпилу:

2225 **Жандар** (Whist 52) бр. 2 К 93 3-10
Pique (франц. 32) бр. 1 К 90
Dopdeut. (мађ. 32) бр. 117 К 93
Tarok . . . . . К 88

Књижара Ђурђевић

Сарајево — Краља Петра улица 11.

Ценик са више хиљада слика од конфекције ципела, шешира, рубља, ћилима, парфумерија, торбарске, ножарске, галантеријске и кратке робе је баш изашао. Пишите још данас по њега, јер се свакоме бесплатно шаље. — Избор огроман. — Цене чудновато ниске! Велетрговина и разашиљаона

Р. Стермецки — Целје

Број 327., Словенија. 1-6, 2263

Фотографски помоћник

вервиран у увеличавању прима се. Пријаве ујутру од 8—9 и увече од 6—7. Балаж, Св. Стевана улица бр. 24. 2229 2—2

Фуруне и шпарети

немачки фабрикат.

Богати избор модела

од једноставне до најефтиније израдње.

Апарат за шпарање горива

способан за уштедњу од 40—50% горива

Складиште код Георгијевића, Зентаја и другова, НовиСад, Темеринска ул. бр. 16.

2231 2—3

Сваки рационално радећи земљоделник натапа семе са

Успулуном

Најрадикалније средство за утамањење свих на семену налазећих се бакцила (ушице) — Повишег приход жетве. — Велика штедња на семену. — Импозантни успеси у Немачкој, Аустрији, Чехословачкој и т. д. - - - - - - - - - -

Траже месне заступнике (агенте)

OEHLER-BLATTMANN, NIEDERLASSUNG Novi Sad

:-: Темеринска улица бр. 16. :-:

2068 7—10

Квасац

најбољи југословенски, најјачи и издржљиви по 40·— Крука кила и франко

Угљена Киселина

најиздашљивија и најјача по умереним ценама на мало и на велико код 2265 1—3

ЈУЛИО ШОСБЕРГЕР фабрички заступник Нови Сад, Футошка улица бр. 29.

Штампарија „Застава" д. д. 1076—921.

Збор

ратом пострадалих Сремаца у Кленку.

Дана 25. септембра 1921. год. одржан је у Кленку у црквеној порти на рушевинама ратом уништене цркве *јаван збор ратом попаљених и опљачканих села доњега Срема,* који су исто тако као и браћа у Србији у исто време и од истог непријатеља страдали и остали без куће и кућишта.

Збор је био сјајно посећен, слегло се из свих ових попаљених села велико и мало, да учествује у изражају беде и невоље те вапаја за помоћ.

Збор је био непартајичан и говорило се само о нужди и беди страдалих Срба у Срему, којима је неопходно нужна брза помоћ. Нарочито је приказао бедно стање овога паћеничког народа г. Пера Бронзић у своме лепоме и духовитоме говору, који је био поздрављен и прекидан са дуготрајно: Живео!

Збору су присуствовали г. г. народни посланици сремски, др. Жарко Миладиновић, др. Светислав Поповић и Влада Савић, те народни посланик из Београда г. Раја Филиповић, па су сва четворица узели учешћа на збору и обећали да ће свим својим силама порадити на надлежним местима, да се овом паћеничком народу чим пре помогне. Народни посланик округа подринског г. Милорад Вујчић извинио је писмено свој недолазак на овај збор, те је обећао, да ће од своје стране свесрдно помоћи оправдане захтеве збора.

Збор је изабрао један одбор, који ће стално водити бригу и рачуна о одлукама овога збора, те да вапај овога мученичког српског народа не остане глас вапијућег у пустињи. У овај одбор су изабрани из сваког пострадалог села по 2 заступника, а за председника изабран је г. Пера Бронзић, парох, из Платичева; за заменика-почасног председника г. Паја Жегарац, шумарник, из Кленка; за подпредседнике: Живко Вукадиновић из Платичева, Миша Маленковић из Шашинаца, Никола Петровић (Пекић) из Прогара, Ђока Мијатовић из Бежаније; за тајнике: Мита Јанковић, бележник, из Кленка и Ранко Костић правник из Бежаније.

Збор је коначно донео следећу

Резолуцију.

1) Да се умоли кр. влада и парламенат у Београду да питање ратне отштете опљачканог и попаљеног доњег Срема не издваја, ако је могуће, од питања ратне оштете становника предратне Србије, с разлога: што нас је исти непријатељ из истих разлога и с истих побуда опљачкао и спалио;

2) За случај да нам се ратна оштета не би могла с којег било разлога исплатити из истих средстава, из којих ће се исплаћивати нашој пострадалој браћи у предратној Србији, молимо кр. владу и парламенат, да донесу законску одредбу, по којој би се ратна оштета нашег краја имала накнадити ма и разпорезом на оне крајеве бивше Аустро-Угарске монархије, који су мировним уговором садањој нашој држави припојени.

3) Да се и за овај део опљачканог и попаљеног Срема, по примеру у предратној Србији оснују судови за ратну штету, који ће прегледати и средити онај материјал у погледу ратне оштете, који су и бивше аустро-угарске власти, а после и садање наше прикупиле.

4) Г. г. народни посланици, без разлике странака, нарочито г. г. посланици Срема, којима је бедно стање пострадалог Срема познато, умољавају се, да свим силама пораде, како не би глас овога збора остао глас вапијућег у пустињи. 2218 1—1

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ НАМЕШТАЈА БОГАТО СОРТИРАНО У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

ПЕТРА ХЕМЛЕРА НАСЛЕД., НОВИ САД

ШАФАРИКОВА (ИМРЕ ТЕКЕЛИЈА) УЛИЦА 28., СПРОЋУ ЕВ. ЦРКВЕ.

2029 8—8

Оглашујте у „ЗАСТАВИ“

Неистине о творници шећера.

Разни непријатељи наше државе протурају лажне гласове о државној фабрици шећера у Брњевару, Барањи, говорећи да је државна фабрика шећера демонтирана, да неће ове године радити и продуцентима репу платити, јер нема новаца и да ће припасти Мађарској и т. д.

Сви су ови гласови потпуно лажни, а проносе их они, који се плаше државне фабрике као конкурента и непријатељски агенти, који раде против свега, што припада нашој држави.

Позивамо све продуценте репе, који шећерани имају да дају репу, да не верују у ове гласове и да их као пријатељи ове државе и добре патриоте, не само сузбијају, већ свакога ко проноси ове неистине пријави властима, које ће даље предузети што треба. Сузбијајте и гоните непријатеље и агенте наше младе државе. 2248 1—1

Оглас.

Набавка 10.000. (десет хиљада) кг. свињске масти.

10. октобра т. г. у 11. часова преподне држи се код интендантуре Дравске дивизијске области у Љубљани писмена офертална лицитација за куповину 10.000. кг. чисте свинске масти нето франко интендантско слагалиште Љубљана.

Маст да је у добрим дрвеним или лименим судовима, који се одкупљују.

Маст мора бит чиста свинска, да је бела и без икаквих других примеса, да је добро истопљена, да није загорена, ужежена и да има пријатан окус и мирис. Маст ће се комисијски преиспитати.

Интендантско слагалиште у Љубљани има жељезничке трачнице.

Предаја најкасније 14. дана по одобрењу.

Писмене понуде биљеговати са 20. динара и запечаћена предати особно или послати поштом са ознаком: да је понуда за маст.

Кауција 5%, у готовини или државном зајму. Гарантно писмо прима се само као привремена кауција. Понуда без кауције не вреди.

Кауција се полаже код ове Команде особно или се шаље поштом заједно са понудом.

Команде Дравске дивизијске области К. број 14.962.

2254 1—1

Градско поглаварство у Митровици

Број: 7266/1921.

Натечај.

За попуњење места II. градског сенатора расписује се поновно натечај.

Са овим местом скопчана је почетна плата IX. чин. са правом аутоматског промакнућа након сваке треће године према постојећим преписима те евентуално ако би му градско заступство признало досадање године службовања уврсти ће се у одговарајући разред и степен према досадањем службовању му.

II. градски сенатор као стални градски чиновник намешта се у смислу § 56. закона од 21/6. 1895. о устројству град. општине у Кр. Хрватској и Славонији доживотно те му припада право на мировину за себе и за обитељ му као и државним чиновницима.

Градски сенатор мора бити онако оспособљен за своје службовање како је то прописано за кр. чиновнике у Кр. Хрватској и Славонији.

Сваки који жели ово место получити има своју са доказанима обложену молбу путем своје надлежне области најдаље до 10/11. 1921. на ово градско поглаварство поднети.

У Митровици, дана 31. октобра 1921.

2261 1—3

У пажњу ловцима.

Част ми је упозорити г. п. ловце, да сам у Жабљу (преко пута лутеранске цркве) отворио трговину **сваковрсног ловачког оружја,** празних чаура, кл. 12, 14, 16, 29, 24, и 12 м.м. и 14 м.м. шнеп патент и немачки као и сваковрсне сачме и фини ловачки црни барут. — Умољавају се цен. муштерије да при купу покажу дозволу. 2190 3—3

С поштовањем

Радивој Питеја

Офертуална лицитација.

Рачуноводиштво обласне држ. заштите деце и младежи за Б. Б. Б. у Суботици овим расписује лицитацију ради набавке 240. пари папуча и то:

Бр. 28. = 40. пари; бр. 30. = 40. пари; бр. 32. = 20. пари; бр. 34. = 60. пари; бр. 36. = 40. пари; бр. 38. = 20. пари и бр. 40. = 20. пари.

Мустре се имају доставити на углед у канцеларију ове држ. заштите (варошка кућа I. спрат, 32. бр.) посве дневно пре подне од 8 — 12. и после подне од 3 — 6. Рок је „осам“ дана, рачунајући од дана увртшења овога огласа.

2258 1—1 **Рачуноводство.**

Број 21166
адм. 1921.

Стечај.

Градски Савет сл. и кр. града Новог Сада расписује стечај на 15.000 кубна метера за извршење рада око насипања пута, који води према дунавском купатилу (Штранд). Ближи услови могу се добити у гр. грађевинарском одељку (Магистрат 2. спрат 36.).

Понуде се имају најкасније до 15. октобра о. г. градском Савету у затвореном омоту и прописно биљеговано поднети.

Савет сл. и кр. града Новог Сада, 3. октобра 1921. год.

Др. Ђорђе Тапавица
зам. гр. начеоника.

2241 2—2

Српска Банка деоничарско друштво у Срем. Карловцима.

Извешћује г. г. Деоничаре као и пословне пријатеље исте, да је у смислу уредбе г. Министра Финансија Н. број 5232 од 19. априла 1921, год. а закључком VI. ванредне главне скупштине одржана дана 18. септембра о. г. досадањи наслов који је гласио:

Народна Кредитна Банка деоничарско друштво **Ср. Карловци** измењен, те сада гласи: **Српска Банка** деоничарско друштво **Срем. Карловци.**

Управа Српске Банке д. д.
Срем Карловци.

2236 2—3

Број 21167
адм. 1921.

Стечај.

Градски Савет сл. и кр. града Новог Сада расписује стечај на лиферовање 692 кубна м. ломљеног камена и 1724 куб. мет. туцаног шљунка за оправку својих друмова.

Ближи услови могу се добити у гр. грађевинском одељку (магистрат 2. спрат 36. бр.). Понуде се имају најкасније до 15. октобра о. г. градском Савету у затвореном омоту и прописно биљеговано поднети.

Савет сл. и кр. града Новог Сада, 3. октобра 1921. год.

Др. Ђорђе Тапавица
зам. гр. начеоника.

2242 2—2

Кућа на продају

нова, од тврдог материала у врло добром стању у центруму Новога Сада. Купац се може одмах уселити. Упитати писмено или усмено у Администрацији листа.

2041 8—10

Добро радећа мешовита трговина са дозволом пића и трафиком, с кућом за продају обратити се на

Стеван Ивковић, Чуруг--Бачка

2223 2—3

ЛАКШУ СЛУЖБУ

тражи један старији отменији човек, који је радио у јавним званијама, у рачуну, српском и немачком језику је вичан, — Ближи извештај у Администрацији дотичног листа. —

2202 3—3

Аполо

I. део 10. и 11. окт.
II. део 12. и 13. окт.

2252 1—1

Краљица љубави

раздражљива велика морална драма у 2 дела 8 чинова. —

Галантеријској трговини Ђоке С. Милосављевића у Земуну

потребан је један млађи помоћник који је већ 1—2 год. у тој струци сервирао, исти биће по захтеву фикс солера акцептиран. 2221 2—2

Најбољи и најјевтинији ЈОРГАНИ

добивају се једино у јорганџијској радионици

Мише и Зорке Милићев
Нови Сад Милетићева 17.

Ценовник шаљу сваком на захтев безплатно.
1798 14—20

Продаја старог гвожђа

13. овог месеца биће лицитантна продаја старог гвожђа и фурде од 9-11 часова у канцеларији Возарског Ескадрона Пот. Дивизијске Обл. у Брукшанцу, 2257 1—1

Чиновник

Србин нежењен, говори више језика, жели ступити у пријатељску коросподенцију са интелигентном девојком која има мираза

Женидба

могућа у врло кратком времену. Са озбиљним понудама обратити се на Администрацију овога листа под Бр. 1898. 2207 1-1

ДР. МИЛОРАД ПОПОВ

кр. јавни бележник у Новом Саду (Дунавска улица бр. 24.) извештава своје клијенте, да је своју адвокатску канцеларију, коју је имао у Жабљу предао Др. Игњату Павласу и Др. Кости Мајинском адвокатима из Новог Сада (Дунавска ул. број 10. 2205 3—3

За моју агентурну канцеларију потребан ми је способан

контоариста

Који осим српског језика говори и пише немачки има првенство. Наступити може одмах. Плата према способности. —

2234 3—3

Јован Тотовић, агентурна и комисионарна радња, Нови Сад, Краља Петра ул. 29.

Ради селидбе продајем своју мешовиту трговину

у Новом Саду, спојена са станом, добро прометно место. Обратити се за извештај

2245 1—2

ДАНИЛУ МИЛЕТИЋУ
ТЕМЕРИНСКА УЛИЦА БРОЈ 51.

БЕЛА ХИРШФЕЛД
НОВИ САД

2122 5-10

Препоручује своју ШТРИКАНУ и ПЛЕТЕНУ робу на ВЕЛИКО као и мушке, женске и дечије ЧАРАПЕ, штрикане женске и дечје јакне Берлински марама, мушки, женски и дечији трикоа, плетени кравата као и све у ту струку спадајуће артиклове, по најефтинијој дневној цени.

Оглас.

Српска Банка д. д. у Срем. Карловци пређе Народна Кредитна Банка д. д. расписује јавну лицитацију за градњу њезине куће у Срем. Карловци, план, прорачун као и остали увјети, могу се видети код Банке од 12. до 16. окт. о. г. од 8—12 пре подне и од 2—6 сати по подне.

Лицитација ће се одржати 16. окт. 1921. у 10 сати пре подне у Банчиним просторијама.

Управа Српске Банке д. д.
2235 2—3 **Срем. Карловци.**

ЖЕНИДБЕНА ПОНУДА

Трговац родом Босанац, Србин 42 год. стар удовац са двоје мушке деце од 7—11 година, узроком рата 1914. год. пострадао са својом радњом на граници Дрине, радњу мешовите струке обновио 1. јула 1921. год. у живој вароши у Србији, која има добру будућност, ради повећања капитала тражи удовицу са готовином од 10.000 динара и кућном спремом, од 25—35 год. стару или девојку од 28—38 год. Удовица ако има и које дете прима се, само нека је пречанка, без разлике вере, дотична мора бити писмена, како би могла и у радњи заступати. По жељи шаљем фотографију са децом. — Понуде слати на администрацију под: „Добра будућност“. —
2212 2—2

На продају кукурузовина

са 40 лаваца **слама и плева** житна са 40 км. удаљено од Србобрана, каменити пут до салаша и до Ст. Бечеја. За увете упитати код

Филијале Банке Војводине Србобран. 2195 3—3

Кућа на продају

Атилина (Словачка) ул. бр. 46. са великом баштом и две авлије. — Купац се може одмах уселити.

КОВАЧКОГ УГЉА
Печујског и Ртањског
КОЛАРСКОГ И ГОРИВОГ ДРВЕТА
свих врста
ЦИГЉЕ И ЦРЕПА
најбоље каквоће добије се у свакој количини на
стовариште дрва и угља
Д. Бјелић и Келер, Нови Сад
Гизелин трг 1. **Телефон 117.**
1649 23—104

Творница кожа

Препоручује своје велико стовариште израђених кожа свију врсти и то: Опанчарски ђон, Бланк, Кравина, Викследер жути и црни, коњске коже, Футерледер, Алауледер, и Јагњећи ћурчински чин и т. д. Сву ову робу можете добити по најјефтин. цени само код

2130 3—3

Полак и Реслер, Н. Сад
Футошка улица 53. — Телефон 12.

Г. трговцима у пажњу!

Само на велико!

Приспела нам је велика количина разне мануфактурне робе. Нарочито обраћамо пажњу, на наше јесење и зимске мушке и женске штофове, јер су цене без **конкуренције.** У Вашем интересу молимо да нашу трговину посетите. 2164 4-10

Само на велико!

С поштовањем
Монашевић, Лазић и Ћурчић, Н. Сад
Пашићева улица бр. 9.

Банковно-Осигуравајући Завод
БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА А. Д.

Основана 1882. год. Филијале: Загреб, Нови Сад, Скопље, Солун, Сарајево и Љубљана.

Вредност резервних фондова у злату преко 25,000.000 динара.

Врши послове осигурања: **Осигурање против штета и пожара и грома;** осигуравања животна: мираза женској а капитала мушкој деци, разна комбинована осигурања. Полице служе као јамчевина г. г. часницима код женидбе. **Осигурања против незгода или несретних случајева.** Све ово преузима најкулантније и по најповољнијим премијским ставовима. Сва обавештења радо даје заинтересованима

Филијала Београдске Задруге у Новом Саду
Регента Александра 37. — Тел. 221. — Интерурбан.
2174 1—2

ПРВА СРБИЈАНСКА ЋУРЧИЈСКА РАДЊА
ЂОРЂА МИЛОВАНОВИЋА-СМЕДЕРЕВЦА - НОВИ САД
ПАШИЋЕВА УЛИЦА БРОЈ 25.

КОД ЛИСИЦЕ

2121 8-10

Препоручује своје богато стовариште свих у ћурчијску струку спадајућих артиклова као: аласких и других лисица, астрагана, бибера, атувона, мардера, видре и т. д. Плишаних капута дугачких, кожицом постављених за удаваче, путничких бунди и велики избор фабричких кожа за капе. **Трговцима шубара по аграо-цени.** —

Трговина боја и лакова
Л. и Поповић, Н. Сад
Пашићева (Ћурч.) ул. 37.-Телеф. 159

Препоручује своје ново снабдевено стовариште све врста **боја и лакова, фирнајса, терпетина, бензина, катрана, терпапира, машинско-цилиндер зејтина, товот масти итд.** све по најнижој цени

на велико и мало!

Поручбине са стране шаљемо поштом, лађом и жељезницом уз поузеће.
1644 12—

Хрв. индустрија катрана д. д.
Загреб

Производи од катрана и колофоније, кровна љепенка, све врсте средстава за изолирање проти влаги, техничке масти као и уља итд.

СКЛАДИШТА: Београд, Брод на Сави, Љубљана, Нови Сад, Печуј и Осијек. 1581 7-12

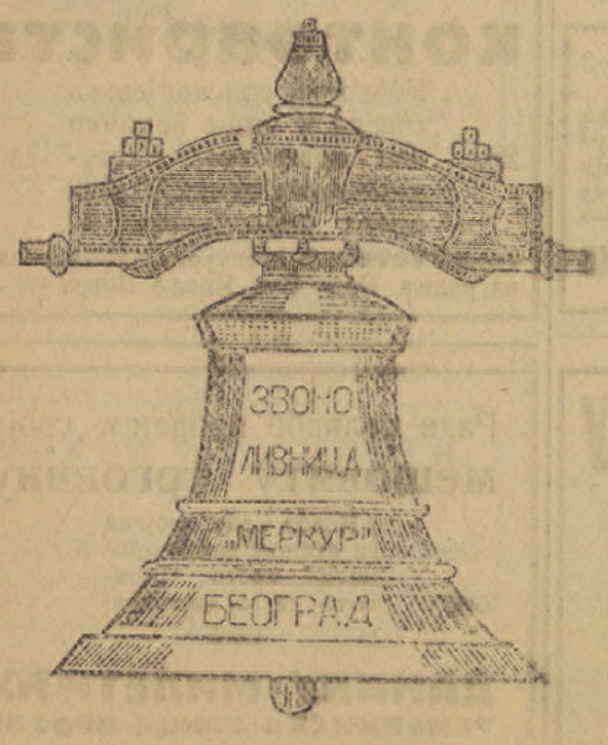

Звоноливница „Меркур“
САВЕ ЛОЗАНИЋА
БЕОГРАД, Поворишна бр. 40. и Сењанин Иве бр. 4. у сопственој згради.

Израђује и препоручује **звона** за школе и цркве у свима величинама од 5 до 3.000 кгр. у једном комаду са натписом и без натписа по најновијим моделима (НОТРДАМ) за које гарантује за издржљивост и хармонију као и за цене без конкуренције. — Цене шаљем на захтев заинтересованима.

Телефон 13-39. 2159 2—12 Адреса за телеграме: ЛИВНИЦА „МЕРКУР“.

Оглас

Наследници Ивана Грегорића продају 16. овог м. по подне у 3 сата, на јавној дражби на лицу места кућу с великим стањем, подрумом и великом баштом (виноград), поред куће два грунта (виноград) са два подрума, ко жели купити, може ићи видити у Петроварадину. Мажуранићева ул. 559. 2220 2—2

Апарат за одвајање скорупа

Марка
„ТИТАНИЈА“

Темељито одвајање скорупа. — Брзо и комотно чишћење апарата. — Лаган и миран ход. — Траје за увек. — Неопходно нужно за свако сељачко господарство. — Уметно дело немачке технике. 2230 2-3

Складиште код **Георгијевића, Зектаја и другова,** Нови Сад, Темеринска 16.